

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

NORTHEAST ANATOLIA
DEVELOPMENT AGENCY

ERZİNCAN İLİ HAZIR GİYİM SEKTÖREL ARAŞTIRMA RAPORU

KUZEYDOĞU ANADOLU KALKINMA AJANSI

2023

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

ERZİNCAN İLİ HAZIR GİYİM SEKTÖREL ARAŞTIRMA RAPORU

ERZİNCAN YATIRIM DESTEK OFİSİ
-Her hakkı saklıdır-

Ekim, 2023

Raporun Amacı ve Kapsamı

Bu raporun temel amacı, Erzincan ilindeki hazır giyim imalatı sektörünü araştırmak, sektörün dünya, Türkiye ve Erzincan ekonomisi içindeki yerini analiz etmek ve ilgili verileri sunmaktır. Raporda, hazır giyim sektörünün dünya pazarındaki mevcut durumu, ülkemizin bu pazardaki konumu, Erzincan'da faaliyet gösteren hazır giyim firmalarının mevcut faaliyetleri, üretim miktarları, sorunlar ve çözüm önerileri gibi konular ele alınmaktadır.

Rapor T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda faaliyet gösteren T.C. Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır.

Haklar Beyanı

Bu rapor, yalnızca ilgililere genel rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır. Raporda yer alan bilgi ve analizler raporun hazırlandığı zaman diliminde doğru ve güvenilir olduğuna inanılan kaynaklar ve bilgiler kullanılarak, yatırımcıları yönlendirme ve bilgilendirme amaçlı olarak yazılmıştır. Rapordaki bilgilerin değerlendirilmesi ve kullanılması sorumluluğu, doğrudan veya dolaylı olarak, bu rapora dayanarak yatırım kararı veren ya da finansman sağlayan şahıs ve kurumlara aittir. Bu rapordaki bilgilere dayanarak bir eylemde bulunan, eylemde bulunmayan veya karar alan kimselere karşı T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile T.C. Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı sorumlu tutulamaz.

Bu raporun tüm hakları T.C. Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansına aittir. Raporda yer alan görseller ile bilgiler telif hakkına tabi olabileceğinden, her ne koşulda olursa olsun, bu rapor hizmet gördüğu çerçevenin dışında kullanılamaz. Bu nedenle; Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı'nın yazılı onayı olmadan raporun içeriği kısmen veya tamamen kopyalanamaz, elektronik, mekanik veya benzeri bir araçla herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz, fotokopi veya teksir edilemez, dağıtılamaz, kaynak gösterilmeden iktibas edilemez.

İçindekiler

Raporun Amacı ve Kapsamı	1
Haklar Beyanı	1
Tablolar	5
Haritalar.....	5
Resimler	5
Grafikler.....	5
1. Giriş	6
2. Genel Tanımlar	7
3. Dünyada Sektörün Durumu	12
4. Ülkemizde Sektörün Durumu	18
5. Erzincan'da Sektörün Durumu	22
6. Sonuç	29
KAYNAKÇA	31

Tablolar

Tablo 1: Hazır Giyim Sektörü GTİP Numaraları	12
Tablo 2: Hazır Giyim Sektörü 2022 Yılı İthalat Bedelleri ve Payları	15
Tablo 3: Hazır Giyim Sektörü 2022 Yılı İhracat Bedelleri ve Payları	17
Tablo 4: Türkiye 2022 Yılı Sektörel İhracat Bedelleri.....	18
Tablo 5: Türkiye Hazırgiyim ve Konfeksiyon Sektörü Son 5 Yıllık İhracat Performansı	19
Tablo 6: Türkiye Örme veya Kroşe Giyim Eşyası ve Aksesuarı 2022 Yılı İhracatı	20
Tablo 7: Türkiye Örülmemiş veya Kroşe Olmayan Giyim Eşyası ve Aksesuarı 2022 Yılı İhracatı.....	20
Tablo 8: Hazır Giyim İthalatında Üst Sıralarda Yer Alıp da Ülkemiz İhracatında Alt Sıralarda Yer Alan Ülkeler	21
Tablo 9: Cazibe Merkezleri Programı Kapsamında Sağlanan Destek Unsurları	25

Haritalar

Harita 1: Erzincan İlinin Önemli Ticari Merkezlere Göre Konumu	22
Harita 2: Cazibe Merkezleri Programının Uygulandığı İller.....	23

Resimler

Resim 1: Hazır Giyim Sektörü Ürün Örnekleri	6
Resim 2: Elyaf Görseli	7
Resim 3: İplik Görseli ve Lifler	8
Resim 4: İplik Görseli	8
Resim 5: Dokuma Kumaşa Ait İplik Yerleşimi ve Görseli.....	9
Resim 6: Örme Kumaşa Ait İplik Yerleşimi ve Görseli.....	10
Resim 7: Terbiye Edilmiş Kumaş Görseli	11
Resim 8: Erzincan Organize Sanayi Bölgesi.....	24

Grafikler

Grafik 1: Dünya Hazır Giyim İthalatının Son Beş Yıllık Performansı.....	14
Grafik 2: Hazır Giyim İthalatında Ön Sırada Yer Alan Ülkeler.....	14
Grafik 3: Dünya Hazır Giyim İhracatının Son Beş Yıllık Performansı	16
Grafik 4: Hazır Giyim İhracatında Ön Sırada Yer Alan Ülkeler	16

1. Giriş

Tekstil ve hazır giyim sektörü, ülkelerin ekonomik kalkınma sürecinde önemli rol oynayan bir sanayi dalı olup elyaf ve ipliği kullanım eşyasına dönüştürecek süreçleri kapsayan işlemleri içermektedir. Tekstil ve hazır giyim sektörleri tedarik ve üretim zincirlerinin yakın ilişkisi nedeniyle birbirini ikame edecek şekilde kullanılabilir. Tekstil sektörü, hazır giyim sektörünün tedarik zinciri altında da yer alan geniş kapsamlı üretim yelpazesine sahiptir. Tekstil, elyafın elde edilmesinden tüketicinin istediği özelliklere sahip bir materyal haline gelinceye kadar geçirdiği aşamalarla ilgili bir terimdir. Elyaf, iplik, örme/dokuma kumaş, keçe ve tufting yüzeylerin dâhil olduğu dokusuz yüzeyler, ev tekstili ürünleri, halılar, bunların yanında ağ, ip, tekstil kablo, taşıyıcı tekstil bandı, branda, koruyucu bez, filtre, paraşüt, fren bezi gibi kullanıma yönelik teknik tekstiller, tekstil sektöründe yer almaktadır.¹

Hazır giyim sektörü, emek yoğun bir sektör olup tekstil sektöründe üretilen ürünlerin moda yönüne yönelik olarak işlendiği, emek yoğun olması nedeniyle işçiliğin düşük maliyetli olduğu ülkelerin yatırım yaptığı bir sektör olarak değerlendirilmektedir. Örme ve dokuma kumaştan imal edilmiş tüm giyim ürünleri ise hazır giyim sektöründe üretilmektedir.

Resim 1: Hazır Giyim Sektörü Ürün Örnekleri

¹ Tekstil ve Hazır Giyim Sektör Raporu, Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı, 2014

2. Genel Tanımlar

Elyaf (Lif): Tekstil yapılarının temel unsurunu teşkil eden elyaf veya lif, ince ve uzun parçalar, iplikli yapılardır. Belirli uzunluk, incelik ve mukavemeti olan yumuşak, sarılmaya, eğilmeye ve bükülmeye uygun maddeye tekstil endüstrisinde lif denir. Elyaf; lif kelimesinin çoğulu olup, gerilebilme ve kopma mukavemeti ile bükülebilme (eğrilebilme), birbiri üzerine yapışabilme yeteneği olan ve boyu enine göre çok uzun olan renkli veya renksiz lif topluluğuna denir.²

Resim 2: Elyaf Görseli

İplik: İplik, çekim işlemi uygulanmış, istenilen ölçülere getirilmiş, isteğe bağlı büküm ve kat verilmiş, kullanıma hazır biçimde işlenmiş lif topluluğuna denir. İplikler, liflerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan yapılardır.³

² <https://tekstilbilgi.net/tekstil-lifinin-tanimi-ve-yapisi.html>

³ <https://tekstilsayfasi.blogspot.com>

Resim 3: İplik Görseli ve Lifler

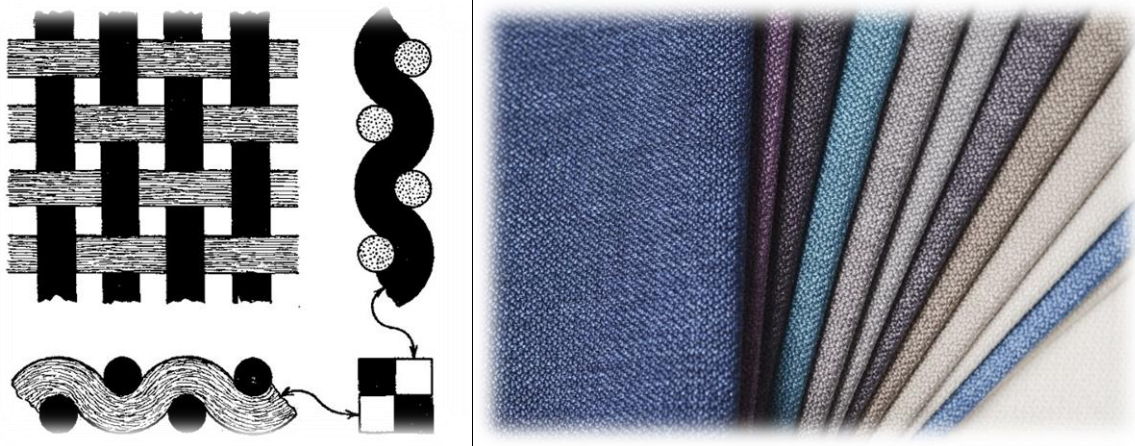
Ham maddeleri (pamuk, yün, keten, naylon vb.), yapıları (fantezi, katlı, krep vb.) ve kullanım yerlerine göre (dikiş ipliği, örme iplik vb.) iplik çeşitleri bulunmaktadır.

Resim 4: İplik Görseli

Dokuma Kumaş: Dokuma kumaşlar, iki ipliğin dokuma örgüsüne ve belli bir sistemle birbirlerine dik bir açı ile bağlanmaları şeklinde oluşturulan kumaşlardır. İpliklerin birbiri içinden belli bir düzende ve farklı sıralarla alttan ve üstten geçmesi veya atlamalar yapmasıyla farklı kumaş türleri elde edilir.

Dokuma kumaş elde edilirken çözgü ve atkı adı verilen iki iplik grubu yatay ve dikey olarak birbirinin altından ve üstünden geçirilirken, örme kumaş elde edilmesinde bir veya birden fazla aynı yönde dizili iplik birbirleriyle ilmeklerle tutturulurlar.⁴

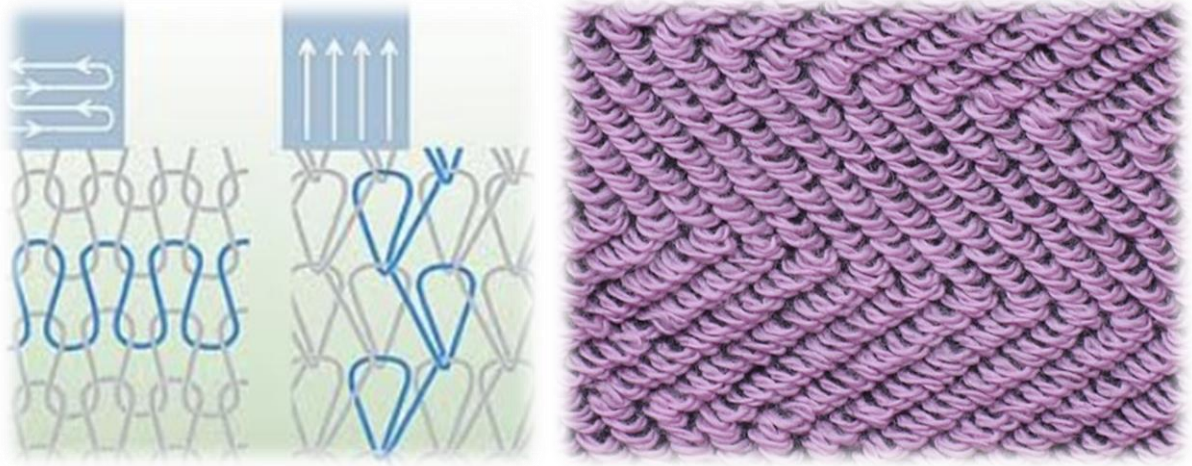

Resim 5: Dokuma Kumaşa Ait İplik Yerleşimi ve Görseli

Örme kumaş: İpliklerin tek ya da topluca beslenmesi ile iğneler ve örücü elemanların yardımıyla ipliklere ilmek formunu kazandırarak, bu ilmeklerin yan yana ve boylamasına bağlantılar oluşturulması sonucunda tekstil yüzeyi elde etme işlemine denir. Örme işlemi sonucu elde edilen kumaşa örme kumaş adı verilir.

Örme kumaşlar, ipliklerin ilmek formunda yan yana ve üst üste bağlantı kurarak bir yüzey oluşturması ile üretilen tekstil yapılarıdır. Örme ile yüzey oluşturma işlemi ipliğin en hızlı şekilde kumaş yapısına dönüştürüldüğü sistemdir. Ayrıca örme sistemi ile üretilen kumaşlarda, diğer tekstil yüzeylerine göre boyut stabilitesi yönünden daha esnek, daha elastik, daha yumuşak ve daha dolgun bir yapı elde edilir.⁴

⁴ <https://tekstilsayfasi.blogspot.com>

Resim 6: Örme Kumaşa Ait İplik Yerleşimi ve Görseli

Dokuma kumaş daha ince, dayanıklı ve düzgün iken, örme kumaş daha hacimli ve esnektir. Bu özelliklerinden dolayı dokuma kumaş, perde, gömlek, havlu gibi; örme kumaş ise kazak, çorap gibi ürünlerin üretiminde kullanılmaktadır. Örme kumaş elde etmek dokuma kumaşa göre nispeten daha kolaydır.

Terbiye: Tekstil malzemelerini kullanışlı, dayanıklı ve albenili hale getirerek sektörün kullanımına sunmak için yapılan işlemlerin tümüne “terbiye” denilmektedir. Terbiye işlemleri en basit haliyle; ön terbiye, renklendirme, apre (bitim) olarak sıralanmaktadır.⁵

Ham tekstil yüzeyleri ağartma, merserizasyon, boyama, baskı, apre gibi terbiye işlemlerinden geçirilerek moda ve kullanılacağı yere göre tuşe (tutum), renk, parlaklık, nem çekme, buruşmazlık, keçeleşmeme, tutuşmazlık, anti bakteriyel, anti statik, leke tutmama gibi özellikler kazandırılır. Terbiye işlemi kumaşa katma değer katan önemli bir üretim aşamasıdır.⁶

⁵ <http://www.tekstilisveren.org.tr>

⁶ <https://www.tekstilteknik.com.tr>

Resim 7: Terbiye Edilmiş Kumaş Görseli

Teknik tekstil: Tekstil ürünlerinin konvansiyonel alanlardan dışarı çıkarak birçok sektöre kompozit veya ana ürün olarak kullanılmak üzere geliştirilen tekstil ürünleridir. Polyester, polipropilen, naylon, viskos, pamuk, cam ve aramid gibi malzemelerden üretilmekte olup; kimyasallara, hava şartlarına, mikro organizmalara dayanıklı, yüksek mukavemet, yanmazlık gibi üstün performans özelliklerine sahiptirler. Uygulama alanları konveyör (taşıyıcı) bantlar, tıbbi eldivenler, balistik (kurşun geçirmez) kumaşlar, akustik izolasyon malzemeleri, roketler, otomobillerdeki hava yastıkları, antistatik tekstiller, suni çimen, tentelik kumaşlar, bandaj malzemeleri, aleve dayanıklı battaniye ve yastıklar, filtreler, yanmaz yapı malzemeleri, kimyasal koruyucu giysiler, tek kullanımlık koruyucu giysiler, kanalizasyon ve sulama sistemleri, güç tutuşur dekorasyon materyalleri ve perde şeklindedir.⁷

⁷ <https://www.tekstildershanesi.com.tr>

3. Dünyada Sektörün Durumu

3.1. Dünya Hazır Giyim Ticareti

Uluslararası ticarete konu eşyaların sınıflandırılmasında yeknesaklığı sağlamak amacıyla kullanılan Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (GTİP) tarifesine göre hazır giyim sektörü, 61-Örme veya Kroşe Giyim Eşyası ve Aksesuarı, 62-Örülmemiş veya Kroşe Olmayan Giyim Eşyası ve Aksesuarı GTİP numaralı başlıklı fasıllar altında yer almaktadır.

Tablo 1: Hazır Giyim Sektörü GTİP Numaraları

GTİP NO	EŞYANIN TANIMI
61.01 ⁸ 62.01	Erkekler ve erkek çocuklar için paltolar, kabanlar, kolsuz ceketler, pelerinler, anoraklar (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar ve benzeri eşya (61.03 ve 62.03 hariç)
61.02 ⁸ 62.02	Kadınlar ve kız çocuklar için mantolar, kabanlar, kolsuz ceketler, pelerinler, anoraklar (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar ve benzeri eşya (61.04 ve 62.04) pozisyonundakiler hariç)
61.03 ⁸ 62.03	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbiseler, takımlar, ceketler, blazerler, pantolonlar, askılı ve üst ön parçası olan tulumlar, kısa pantolonlar ve şortlar (yüzme kıyafeti hariç)
61.04 ⁸ 62.04	Kadınlar ve kız çocuklar için takım elbiseler, takımlar, ceketler, blazerler, elbiseler, etekler, pantolon etekler, pantolonlar, askılı ve üst ön parçası olan tulumlar, kısa pantolonlar ve şortlar, (yüzme kıyafeti hariç)
61.05 ⁸ 62.05	Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler
61.06 ⁸ 62.06	Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler
61.07 ⁸ 62.07	Erkekler ve erkek çocuklar için fanilalar, atletler, külotlar, slipler, gece gömlekleri, pijamalar, bornozlar, robdöşambırlar ve benzeri eşya
61.08 ⁸ 62.08	Kadınlar ve kız çocuklar için fanilalar, kaşkorseler, kombinezonlar, jüp veya jüponlar, slipler ve külotlar, gecelikler, pijamalar, lizözler, bornozlar, sabahlıklar ve benzeri eşya
61.09 62.09	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim Bebekler için giyim eşyası ve aksesuarı
61.10	Kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler ve benzeri eşya (örme)

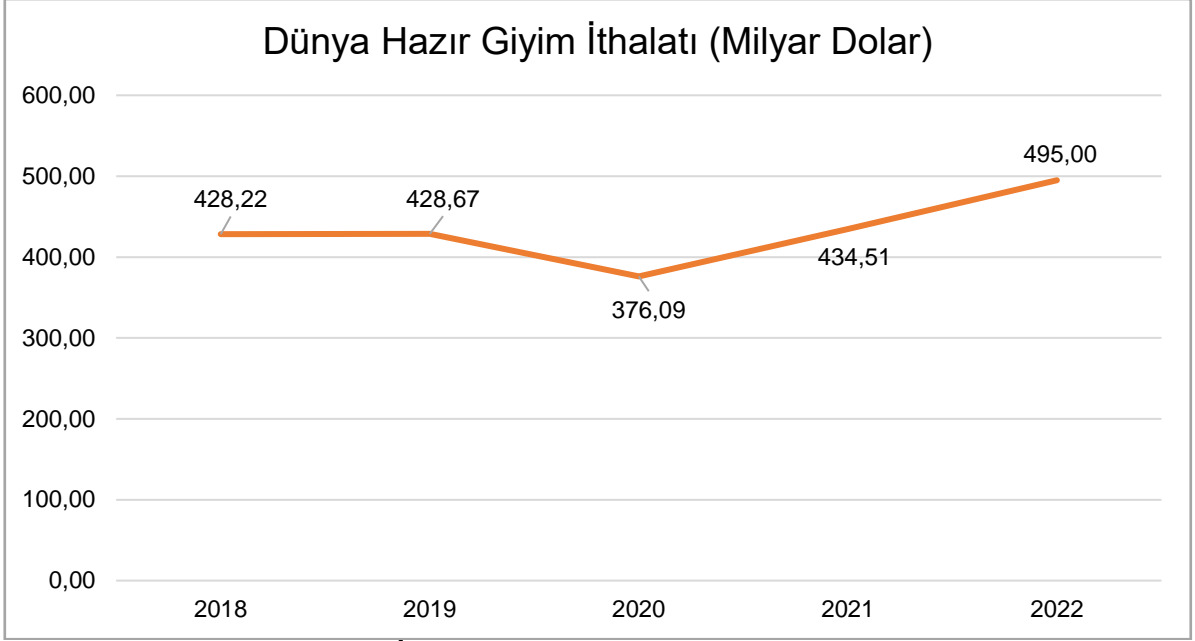
⁸ Eşyanın tanımı 61 ve 62 nolu kodlar için aynı olup 61 nolu kod eşyanın örme olanını, 62 nolu kod ise örme olmayanını temsil etmektedir.

GTİP NO	EŞYANIN TANIMI
62.10	56.02, 56.03, 59.03, 59.06 veya 59.07 Pozisyonlarındaki mensucattan hazır giyim eşyası
61.11	Bebekler için giyim eşyası ve aksesuarı (örme)
62.11	Spor, kayak ve yüzme kıyafetleri; diğer giyim eşyası
61.12	Spor, kayak ve yüzme kıyafetleri (örme)
62.12	Sütyenler, korseler, korse kemerler, pantolon askıları, çorap bağları, jartiyerler ve benzeri eşya ve bunlar için parçalar (örülmüş veya kroşe olsun olmasın)
61.13	59.03, 59.06 veya 59.07 Pozisyonlarındaki örme mensucattan yapılmış giyim eşyası
62.13	Mendiller
61.14	Diğer giyim eşyası (örme)
62.14	Şallar, eşarplar, fularlar, kaşkollar, peçeler, duvaklar ve benzeri eşya
61.15	Külotlu çoraplar, taytlar, kısa ve uzun konçlu çoraplar, soketler
62.15	Boyun bağları, papyonlar ve kravatlar
61.16 ⁸	Eldivenler, tek parmaklı eldivenler ve parmaksız eldivenler
62.16	
61.17 ⁸	Giyim eşyasının diğer aksesuarı (örme) ; giyim eşyasının veya giyim eşyası aksesuarının parçaları
62.17	

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Tarife Arama Motoru, 2023

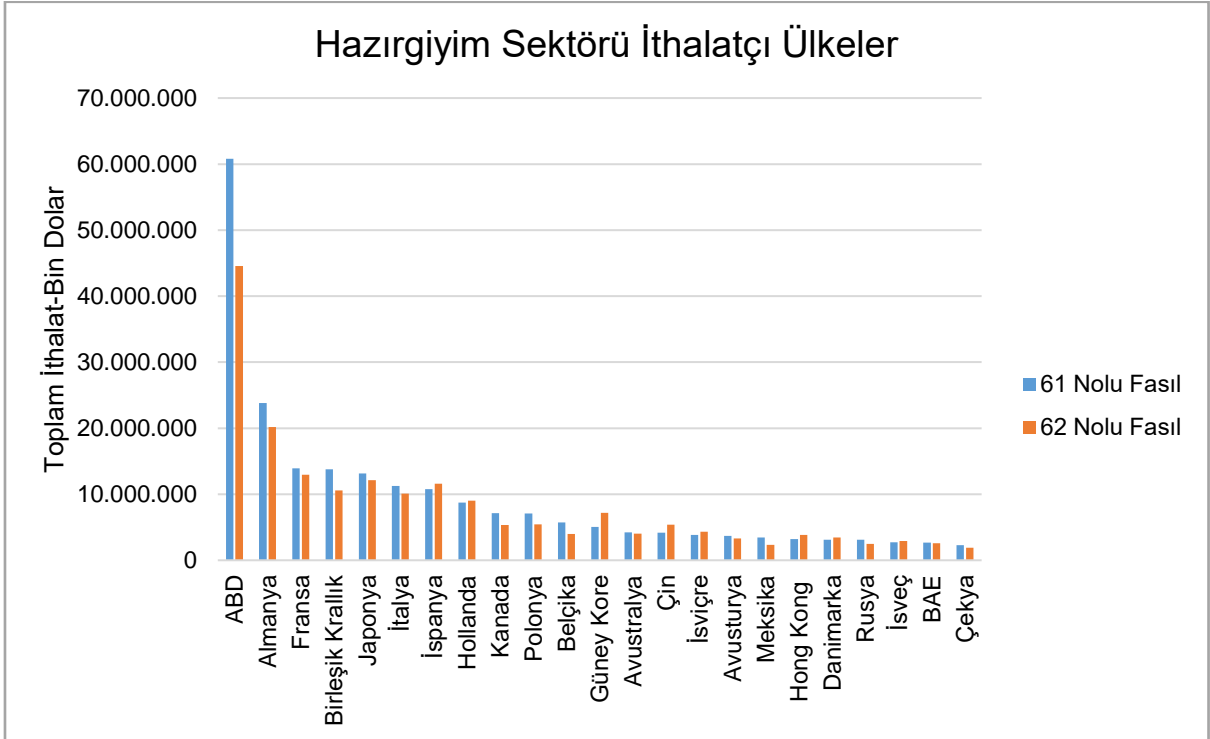
Hazır giyim imalatı sektörü, US97 Ulusal Faaliyet ve Ürün Sınıflaması Koduna göre ise “18-Giyim Eşyası İmalatı; Kürkün İşlenmesi ve Boyanması” ana başlığı altında alt başlıklara ayrılmıştır.

Dünya hazır giyim ithalatı ortalama 430 milyar dolar seviyesinde olup 2022 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık %14 seviyesinde artmıştır. 2020 yılında dünyayı etkileyen korona virüs pandemisine bağlı olarak ithalatta azalma gerçekleşmişse de sonraki yıllarda hazır giyim ithalatında düzenli artış gerçekleşmiştir. Aşağıdaki tabloda dünya hazır giyim ithalatının son beş yıllık performansı yer almaktadır.

Grafik 1: Dünya Hazır Giyim İthalatının Son Beş Yıllık Performansı

Hazır giyim sektörünün 2022 yılında dünyada toplam ithalat bedeli 493 milyar dolar seviyesinde olup en büyük ithalatçı ülke 105 milyar dolar ile dünya ithalatında yaklaşık %21 pay alan Amerika Birleşik Devletleri'dir. Diğer ana ithalatçı ülkeler ise Almanya, Fransa, Birleşik Krallık, Japonya, İtalya ve İspanya şeklindedir. (Trademap, 2023).

Grafik 2: Hazır Giyim İthalatında Ön Sırada Yer Alan Ülkeler

Aşağıdaki tabloda 2022 yılında dünya hazır giyim ithalatının yaklaşık %70'ini karşılayan ülkeler ve dünya ithalatındaki payları yer almaktadır.

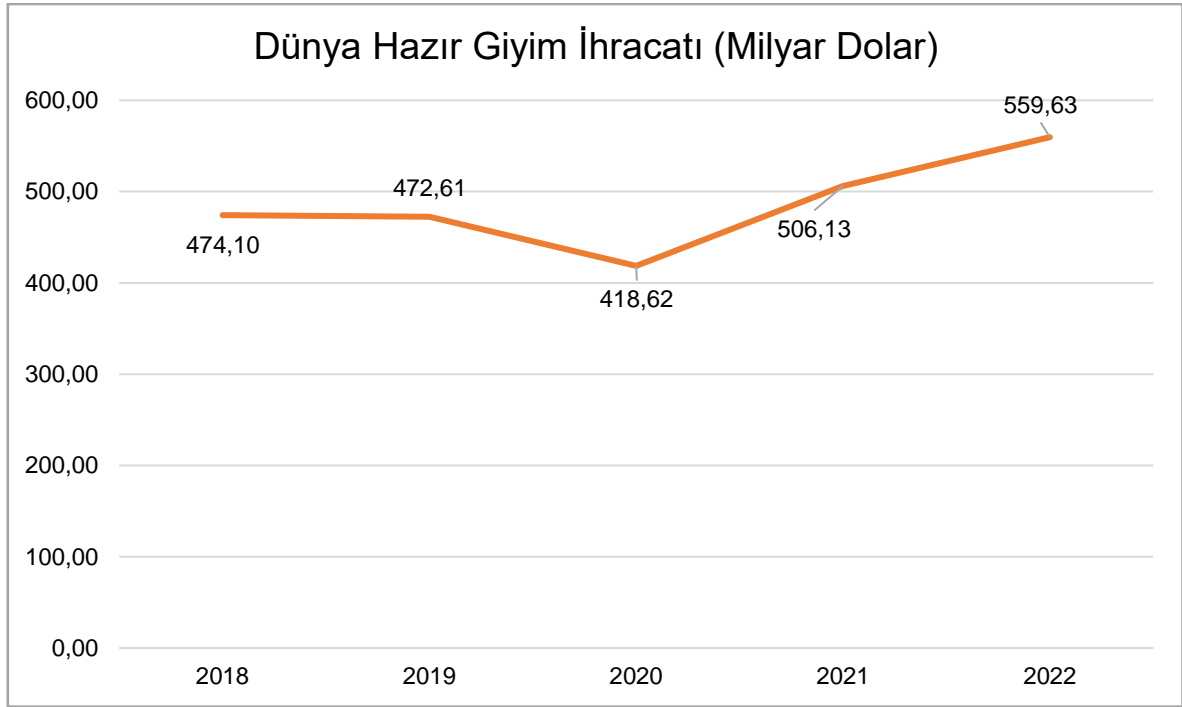
Tablo 2: Hazır Giyim Sektörü 2022 Yılı İthalat Bedelleri ve Payları

İthalatçı	61- Örme veya Kroşe Giyim Eşyası ve Aksesuarı		62- Örülmemiş veya Kroşe Olmayan Giyim Eşyası ve Aksesuarı	
	İthalat Bedeli (Bin Dolar)	Dünya İthalatındaki Payı (%)	İthalat Bedeli (Bin Dolar)	Dünya İthalatındaki Payı (%)
Dünya Toplamı	264.201.490	100,00	228.802.530	100,00
ABD	60.784.841	23,01	44.567.971	19,48
Almanya	24.034.235	9,10	20.181.983	8,82
Fransa	13.897.288	5,26	12.955.887	5,66
Birleşik Krallık	13.772.624	5,21	10.576.708	4,62
Japonya	13.157.446	4,98	12.146.026	5,31
İtalya	11.244.529	4,26	10.106.667	4,42
İspanya	10.754.982	4,07	11.574.478	5,06
Hollanda	8.890.874	3,37	9.018.317	3,94
Kanada	7.116.874	2,69	5.335.926	2,33
Polonya	7.082.219	2,68	5.434.159	2,38
Belçika	5.743.070	2,17	3.984.965	1,74
Güney Kore	5.047.164	1,91	7.203.142	3,15
Türkiye	1.079.246	0,41	1.295.908	0,57

Kaynak: Trademap, 2023

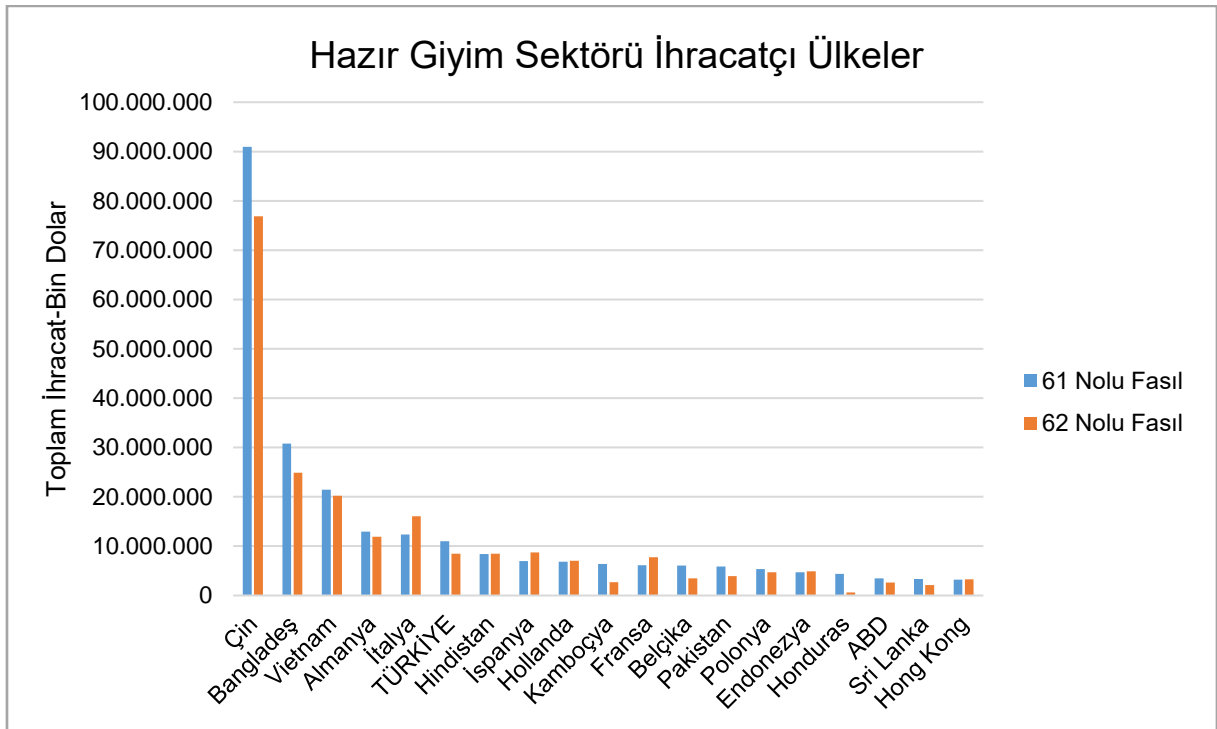
Türkiye, 2022 yılında yaklaşık 2,3 milyar dolarlık hazır giyim ithalatı yapmış olup toplam ithalat pazarındaki payı % 0,47 seviyesindedir. Türkiye hazır giyim ithalatında 2022 yılı verilerine göre dünyada 38nci sırada yer almakta olup en fazla ithalat yaptığı ülkeler sırasıyla Çin (478 milyon dolar), Bangladeş (381 milyon dolar), , İtalya (173 milyon dolar), Gürcistan (159 milyon dolar), Mısır (125 milyon dolar) ve İspanya (123 milyon dolar)'dır.

Dünya hazır giyim ihracatı son beş yıl içerisinde ortalama 486 milyar dolar seviyesinde olup hazır giyim ihracatı 2022 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık %11 seviyesinde artmıştır. Tıpkı ithalatta olduğu gibi 2020 yılında dünyayı etkileyen korona virüs pandemisine bağlı olarak ihracatta azalma gerçekleşmişse de sonraki yıllarda hazır giyim ihracatında düzenli artış gerçekleşmiştir. Aşağıdaki tabloda dünya hazır giyim ihracatının son beş yıllık performansı yer almaktadır.

Grafik 3: Dünya Hazır Giyim İhracatının Son Beş Yıllık Performansı

Hazır giyim sektörünün 2022 yılı toplam ihracat bedeli, 559 milyar dolar seviyesinde olup en büyük ihracatçı ülkeler sırasıyla Çin, Bangladeş, Vietnam, Almanya, İtalya ve Türkiye'dir.

Grafik 4: Hazır Giyim İhracatında Ön Sırada Yer Alan Ülkeler

Çin, 2022 yılında yaklaşık 168 milyar dolarlık ihracatıyla hazır giyim pazarında en önde yer almıştır. Türkiye ise 2018-2022 yılları arasında hazır giyim ihracatında yaklaşık %6,5 büyüme göstermiştir. Aşağıdaki tabloda 2022 yılında dünya hazır giyim ihracatının yaklaşık %80'ini karşılayan ülkeler ve dünya ihracatındaki payları yer almaktadır.

Tablo 3: Hazır Giyim Sektörü 2022 Yılı İhracat Bedelleri ve Payları

İhracatçı	61- Örme veya Kroşe Giyim Eşyası ve Aksesuarı		62- Örülmemiş veya Kroşe Olmayan Giyim Eşyası ve Aksesuarı	
	İhracat Bedeli (Bin Dolar)	Dünya İhracatındaki Payı (%)	İhracat Bedeli (Bin Dolar)	Dünya İhracatındaki Payı (%)
Dünya	297.187.631	100,00	260.975.466	100,00
Çin	90.942.324	30,60	76.874.394	29,46
Bangladeş	30.804.799	10,37	24.911.089	9,55
Vietnam	21.440.036	7,21	20.226.576	7,75
Almanya	12.950.484	4,36	11.934.423	4,57
İtalya	12.369.256	4,16	16.050.543	6,15
Türkiye	11.011.472	3,71	8.464.898	3,24
Hindistan	8.392.344	2,82	8.473.393	3,25
İspanya	6.981.893	2,35	8.739.017	3,35
Hollanda	6.858.358	2,31	7.028.521	2,69
Fransa	6.143.959	2,07	7.733.809	2,96
Belçika	6.046.967	2,03	3.481.911	1,33
Pakistan	5.885.558	1,98	3.928.828	1,51
Polonya	5.365.546	1,81	4.696.694	1,80
Endonezya	4.679.452	1,57	4.901.170	1,88

Kaynak: Trademap, 2023

Türkiye, 2022 yılında yaklaşık 19,5 milyar dolarlık hazır giyim (61 ve 62 nolu fasıllar) ihracatı yapmış olup toplam ihracat pazarındaki payı % 3,49 seviyesindedir. Çin Halk Cumhuriyeti yaklaşık %30'luk pazar payı ile hazır giyim ihracat pazarının en önemli aktörü konumundadır. Türkiye hazır giyim ihracatında 2022 yılı verilerine göre dünyada 6ncı sırada yer almaktadır.

4. Ülkemizde Sektörün Durumu

Hazır giyim sektörü ülkemizde gerek işyeri sayısı ve gerekse sağladığı istihdam açısından önemli sektörler arasında yer almaktadır. Sosyal Güvenlik Kurumu verilerine göre 14 nolu NACE kodunda yer alan “Giyim Eşyalarının İmalatı” konusunda ülkemizde toplam 42.338 işletme faaliyet göstermekte olup sektörde 678.818 kayıtlı istihdam sağlanmaktadır.⁹

Hazır giyim, ülkemizin dış ticaretinde de dünya pazarında ön sıralarda yer aldığı ve ihracat fazlası verdiği sektörler arasındadır. Türkiye İhracatçılar Meclisi ihracat verilerine göre “Hazır Giyim ve Konfeksiyon” sektörü toplam 21,2 milyar dolarlık ihracat bedeliyle toplam ihracatımızın %9,36’sını karşılamakta ve sanayi mamulleri başlığında otomotiv endüstrisinden sonra ikinci sırada yer almaktadır.

Tablo 4: Türkiye 2022 Yılı Sektörel İhracat Bedelleri

S E K T Ö R	İHRACAT BEDELİ (Bin Dolar)
I. TARIM	34.246.492
A. BİTKİSEL ÜRÜNLER	21.739.680
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	11.473.748
Yaş Meyve ve Sebze	2.953.662
Meyve Sebze Mamulleri	2.525.539
Kuru Meyve ve Mamulleri	1.573.464
Fındık ve Mamulleri	1.751.055
Zeytin ve Zeytinyağı	495.838
Tütün	829.174
Süs Bitkileri ve Mamulleri	137.201
B. HAYVANSAL ÜRÜNLER	4.066.046
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	4.066.046
C. AĞAÇ VE ORMAN ÜRÜNLERİ	8.440.766
Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri	8.440.766
II. SANAYİ	185.880.772
A. TARIMA DAYALI İŞLENMİŞ ÜRÜNLER	15.171.293
Tekstil ve Hammaddeleri	10.358.778
Deri ve Deri Mamulleri	2.057.757
Halı	2.754.757
B. KİMYEVİ MADDELER VE MAMÜLLERİ	33.524.626
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	33.524.626

⁹ SGK Aylık İstatistik Bülteni, Mayıs 2023

S E K T Ö R	İHRACAT BEDELİ (Bin Dolar)
C. SANAYİ MAMULLERİ	137.184.853
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	21.205.484
Otomotiv Endüstrisi	30.995.808
Gemi, Yat ve Hizmetleri	1.453.284
Elektrik ve Elektronik	15.193.324
Makine ve Aksamları	10.371.714
Demir ve Demir Dışı Metaller	14.385.433
Çelik	21.062.568
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	5.449.214
Mücevher	5.855.832
Savunma ve Havacılık Sanayii	4.395.997
İklimlendirme Sanayii	6.680.530
Diğer Sanayi Ürünleri	135.664
III. MADENCİLİK	6.469.002
A. MADENCİLİK ÜRÜNLERİ	6.469.002
Madencilik Ürünleri	6.469.002
TOPLAM	226.596.266

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi, 2023

Ülkemizde hazır giyim ve konfeksiyon sektörünün son 5 yıllık ihracat performansı ise aşağıdaki tabloda gösterildiği şekildedir.

Tablo 5: Türkiye Hazırgiyim ve Konfeksiyon Sektörü Son 5 Yıllık İhracat Performansı

	İhracat Bedeli (Bin Dolar)	Ülke İhracatı İçindeki Payı (%)
2022	21.205.484	9,36
2021	20.250.438	9,80
2020	17.143.441	10,97
2019	17.700.869	10,66
2018	17.642.157	10,79

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi, 2023

Yukarıdaki tablolardan da anlaşılacağı üzere hazır giyim ve konfeksiyon sektörü ülkemiz ihracatında önemli yer tutmakta ve ülke ihracatının ortalama %10'unu karşılamaktadır.

Türkiye'nin 2022 yılı toplam hazır giyim ihracatının yaklaşık %60'ı Almanya, İspanya, Birleşik Krallık, Hollanda, Fransa ve Amerika Birleşik Devletleri pazarına gerçekleştirilmiştir.

Tablo 6: Türkiye Örme veya Kroşe Giyim Eşyası ve Aksesuarı 2022 Yılı İhracatı

Türkiye İhracatı (61- Örme veya Kroşe Giyim Eşyası ve Aksesuarı)					
Ülke	İhracat Bedeli (Bin Dolar)	Türkiye'nin İhracatındaki Payı (%)	2018-2022 Yılları Arasında İhracat Değerindeki Büyüme (%)	2021-2022 Yılları Arasında İhracat Değerindeki Büyüme (%)	Hazır Giyim (61 Nolu Fasıl) İthalatındaki Dünya Sıralaması
Almanya	2.219.384	20,16	5	4	2
Birleşik Krallık	1.346.553	12,23	2	-6	4
İspanya	1.123.076	10,20	5	-10	7
Hollanda	817.841	7,43	12	15	8
Fransa	628.723	5,71	7	9	3
İtalya	435.595	3,96	10	18	6
ABD	393.908	3,58	24	16	1
Belçika	270.762	2,46	9	-1	11
Irak	257.892	2,34	-13	-7	44
Danimarka	207.021	1,88	7	-8	19

Kaynak: Trademap, 2023

Ülkemizin 61 nolu örme veya kroşe giyim eşyası ve aksesuarı fasılındaki ihracatının başta Almanya, Birleşik Krallık, İspanya, Hollanda ve Fransa olmak üzere Avrupa ülkelerine ağırlıklı olarak yapıldığı görülmektedir. Bunun dışında Amerika Birleşik Devletleri ve Irak da örme veya kroşe giyim eşyası ve aksesuarı ihracatımızda ön sıralarda yer almaktadır. Ancak, 61 nolu fasılda dünya ithalatında ilk sırada yer alan Amerika Birleşik Devletlerinin yaklaşık 6,1 milyar dolarlık 2022 yılı ithalatı göz önünde bulundurulduğunda her ne kadar ülkemizin ihracatında ön sıralarda yer alsa da, ülkemizin ABD pazarından %0,65'lik bir pay alabildiği anlaşılmaktadır.

Öte yandan ülkemizin sınır komşusu olan ve ihracatımızda üst sıralarda yer alan Irak pazarına olan ihracatımızda son beş yıllık dönemde %13 oranında daralma olması da dikkate değerdir.

Tablo 7: Türkiye Örülmemiş veya Kroşe Olmayan Giyim Eşyası ve Aksesuarı 2022 Yılı İhracatı

Türkiye İhracatı (62- Örülmemiş veya Kroşe Olmayan Giyim Eşyası ve Aksesuarı)					
Ülke	İhracat Bedeli (Bin Dolar)	Türkiye'nin İhracatındaki Payı (%)	2018-2022 Yılları Arasında İhracat Değerindeki Büyüme (%)	2021-2022 Yılları Arasında İhracat Değerindeki Büyüme (%)	Hazır Giyim (62 Nolu Fasıl) İthalatındaki Dünya Sıralaması
İspanya	1.414.739	16,7	2	-2	5
Almanya	1.213.551	14,3	8	27	2

Hollanda	820.205	9,7	22	14	8
Birleşik Krallık	613.747	7,3	0	10	6
ABD	428.821	5,1	25	22	1
Fransa	376.549	4,4	9	25	3
İsrail	306.197	3,6	12	2	31
Danimarka	273.617	3,2	3	26	17
İtalya	258.191	3,1	8	23	7
Ukrayna	250.138	3,0	41	166	44

Kaynak: Trademap, 2023

61 nolu fasılda olduğu gibi 62 nolu örülmemiş veya kroşe olmayan giyim eşyası ve aksesuarı fasılındaki ihracatımız İspanya, Almanya, Hollanda, Birleşik Krallık, Fransa, İtalya gibi Avrupa ülkelerine ağırlıklı olarak yapılmaktadır. Bunun dışında İsrail ve Ukrayna da örülmemiş veya kroşe olmayan giyim eşyası ve aksesuarı ihracatımızda ön sıralarda yer almaktadır. Ancak, 62 nolu fasılda dünya ithalatında ilk sırada yer alan Amerika Birleşik Devletlerinin yaklaşık 4,5 milyar dolarlık 2022 yılı ithalat pazarından ülkemizin yalnızca %0,96'lık bir pay alabildiği anlaşılmaktadır.

Türkiye'nin coğrafi konumu ve üç tarafının denizlerle çevrili olması, üretilen ürünlerin dünya pazarlarına ucuz ve kolaylıkla ulaştırılması açısından önemli avantajlar sağlamaktadır. Ancak, ülkemizin dünya hazır giyim ithalatında 1inci sırada yer alan ve 2022 yılında yaklaşık 105 milyar dolarlık hazır giyim ithalatı gerçekleştiren Amerika Birleşik Devletlerine ihracatımız 822 milyon dolar seviyesinde kalmıştır.

Benzer şekilde, aşağıdaki tabloda gösterildiği üzere ülkemizin, dünya hazır giyim ithalatında üst sıralarda yer alan Japonya (25,3 milyar dolar), Kanada (12,4 milyar dolar), Güney Kore (12,2 milyar dolar), Avustralya (8,2 milyar dolar), İsviçre (8,1 milyar dolar), Meksika (5,8 milyar dolar) gibi ülkelere ihracatı düşük seviyede kalmıştır.

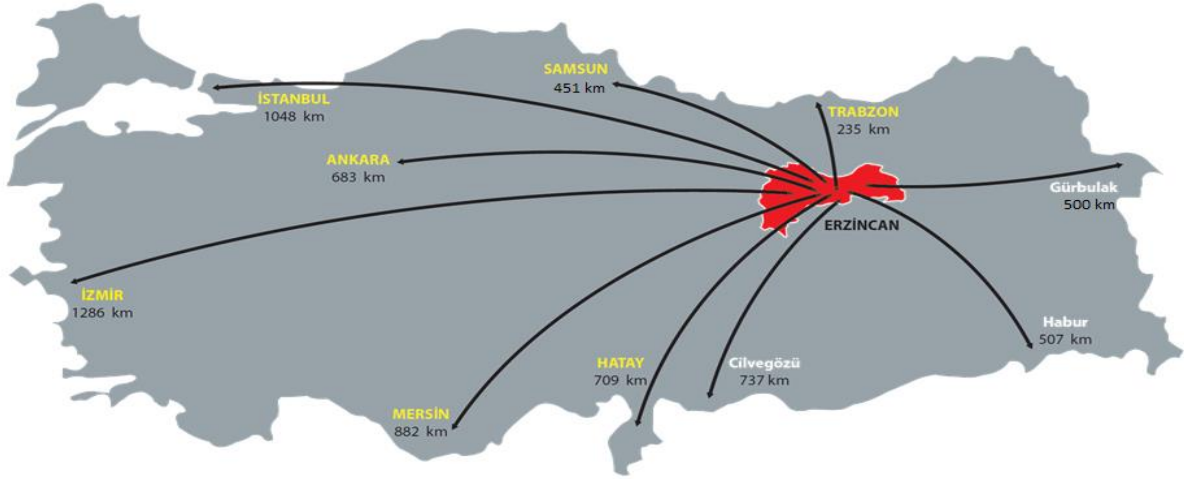
Tablo 8: Hazır Giyim İthalatında Üst Sıralarda Yer Alıp da Ülkemiz İhracatında Alt Sıralarda Yer Alan Ülkeler

Ülke	İhracat Bedeli (Bin Dolar)	Ülkemiz İhracatındaki Payı (%)
Japonya	21.530	0,11
Kanada	101.167	0,52
Güney Kore	25.417	0,13
Avustralya	46.164	0,24
İsviçre	74.742	0,38
Meksika	21.472	0,11

Kaynak: Trademap, 2023

5. Erzincan'da Sektörün Durumu

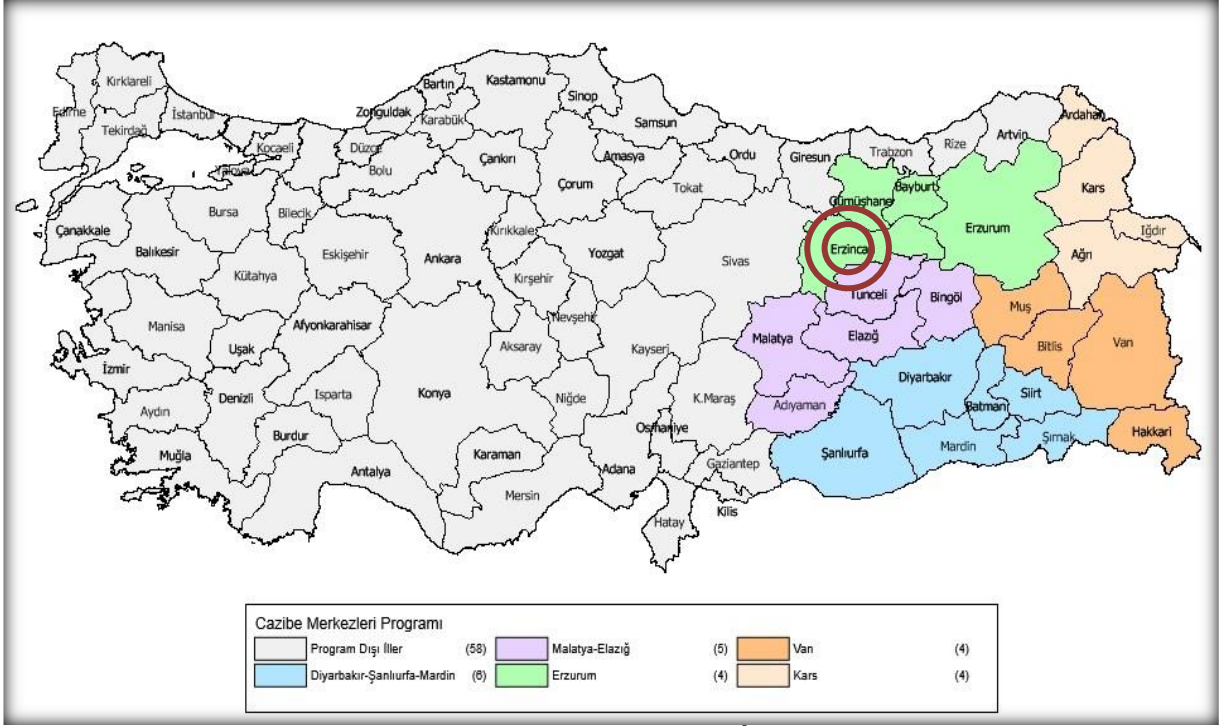
Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre Erzincan İli'nin nüfusu 239.223 kişi olup bunun 60.366 kişisini 15-29 yaş arası genç nüfus oluşturmaktadır. İldeki çalışma çağındaki nüfus (15-64 yaş arası) ise toplam 163.312'dir (TÜİK 2023). Erzincan mevcut demografik yapısıyla genç ve dinamik bir nüfusa sahiptir. Öte yandan Erzincan, coğrafi konumu itibariyle yakın ülke pazarlarına kolay erişim imkânı sunmaktadır. Sınır kapılarına yakınlığı ile Kafkaslar ve Ortadoğu pazarına erişim açısından yatırımcılara önemli fırsatlar sunmaktadır.

Harita 1: Erzincan İlinin Önemli Ticari Merkezlere Göre Konumu

Hazır giyim, emek yoğun bir sektör olup ülkemizde yatırım teşvik sistemi kapsamında istihdama sağlanan cazip destekler nedeniyle sektörde yer alan birçok firma ulusal ve uluslararası arenada rekabetçi kalabilmek amacıyla yatırımlarını genç nüfusun yoğun olduğu ve işçilik maliyetlerinin görece düşük olduğu doğu ve güneydoğu bölgesine yönlendirmektedir.

Erzincan İli, 2017 yılından itibaren uygulamaya konulan Cazibe Merkezleri Programı kapsamında organize sanayi bölgesinde yapılacak asgari 2 milyon TL tutarındaki yatırımlar için 6.bölge teşviklerinden faydalanabilir imkânı kavuşmuş olup 2017 yılından itibaren hazır giyim sektöründeki yatırımcıların Erzincan'a yoğun ilgisi olmuştur.

Harita 2: Cazibe Merkezleri Programının Uygulandığı İller

Erzincan'da hazır sektör imalatının mevcut durumunu, yaşanan sorunları ve çözüm önerilerini yerinde tespit üzere organize sanayi bölgesinde yerleşik firmalar ziyaret edilerek firma yetkilileri ile yüz yüze mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Her biri ortalama 1-2 saat süren mülakatlarda firma yöneticisi ve çalışanı olan yaklaşık 20 kişi ile görüşülmüş sektörün durumu ortaya konulmuştur. Raporun aşağıdaki kısmında yer alan istatistiki bilgiler, sorunlar ve çözüm önerileri birinci ağızdan elde edilen bilgiler ışığında hazırlanmıştır.

Erzincan'da 2017 yılı sonrasında yapılan yatırımlar neticesinde organize sanayi bölgesi içerisinde hâlihazırda 10 adet hazır giyim imalat fabrikası toplam 56 bin metrekare kapalı alanda 1.771 kişilik istihdamla faaliyet göstermektedir. Toplam istihdamın 1.211'ini bayan, 560'ünü ise erkek çalışanlar oluşturmaktadır. Toplam istihdamın 65'ini beyaz yakalılar oluşturmaktadır (Firmalarla yüz yüze yapılan görüşmeler sonucu elde edilen verilerden derlenmiştir).

Resim 8: Erzincan Organize Sanayi Bölgesi

İldeki fabrikalar tarafından pantolon, bluz, ceket, şort, etek, mont, eşofman, sweatshirt, hoody, tişört, bayan dış giyim, elbise, çocuk dokuma, kaban, penye, örme ve dokuma giyim, bebek giysileri üretilmekte olup ortalama üretim miktarı 3000 adet/gün şeklindedir. Fabrikalar; Zara, Pull&Bear, Berscka, Superdrive, Hostein, Jack&Jones, Hummel, Sketchers, Bad Bear, İnditex, CA, Marks and Spencer, Banana, GA, Oxxo, More&More, H&M, LCW, E-Bebek, Civil gibi çok sayıda markaya üretim yapmaktadır.

Söz konusu üretimin bir kısmı doğrudan ihracata yönelik olarak markalı üretim şeklinde gerçekleşmekte iken bir bölümü ise iç piyasadaki firmalara fason üretim şeklindedir. Ürünlerin bir bölümü fabrikaların dış ticaret birimlerinin yer aldığı İstanbul üzerinden İngiltere, Fransa, İspanya, Belçika, Almanya, Danimarka, Amerika, Ukrayna, Rusya, Irak ve Azerbaycan'a ihraç edilmektedir. Söz konusu fabrikaların merkezleri İstanbul'da olduğu için yapılan ihracat bedelleri İstanbul'un hanesine yazılmaktadır. Türkiye İhracatçılar Meclisi verilerine göre 2022 yılında hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe Erzincan ilinden 25,8 bin dolar tutarında ihracat gerçekleştirilmiş olup yukarıda da açıklandığı üzere ilimizde dolaylı olarak yapılan ihracat bedeli söz konusu tutarın çok fazla üzerindedir.

Erzincan'da yapılan hazır giyim imalatının hammaddesi (kumaş, iplik, düğme, makine ekipman, yedek parça vs.) ağırlıklı olarak İstanbul'dan karşılanmaktadır. Bunun dışında Bursa, Tekirdağ ve Denizli gibi illerden ve İtalya'dan hammadde tedariki yapıldığı firma temsilcilerince dile getirilmiştir. Hammadde tedarikinin yapıldığı illerin

tamamının uzak mesafede yer alması fabrikaların üretim maliyetlerinin artmasına yola açan etmenlerden bir tanesidir.

5.1. Erzincan'da Hazır Giyim Sektörüne Sağlanan Teşvik ve Destekler

Erzincan İlinde hazır giyim imalatına sağlanan en önemli destek unsurunu emek yoğun sektörlere verilen istihdam desteklerini (işveren payı, SGK işçi payı ve gelir vergisi stopajı muafiyeti) bünyesinde barındırın 6ncı bölge teşviklerini içeren Cazibe Merkezleri Programı oluşturmaktadır. Söz konusu destekler emek yoğun hazır giyim sektöründe işçi maliyetlerini ortalama %30 avantajlı duruma getirmektedir. Cazibe Merkezleri Programı kapsamında Erzincan Organize Sanayi Bölgesinde yapılacak asgari 2 milyon TL sabit yatırım tutarına sahip hazır giyim imalatı için sağlanan destek unsurları aşağıda belirtildiği şekildedir:

Tablo 9: Cazibe Merkezleri Programı Kapsamında Sağlanan Destek Unsurları

Destek Unsurları	Cazibe Merkezleri Programı
Yatırıma Katkı Oranı (%)	55
Vergi İndirimi Oranı (%)	90
Sosyal Güvenlik İşveren Hissesi Payı Muafiyeti	12 yıl
Sosyal Güvenlik İşçi Hissesi Payı Muafiyeti	10 yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği	10 yıl
Faiz İndirimi TL Kredisi	7 puan
Faiz İndirimi Döviz Kredisi	2 puan
Yatırım Yeri Tahsisi	
KDV Muafiyeti	
Gümrük Vergisi Muafiyeti	

Kaynak: T.C.Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2023

KDV Muafiyeti: Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yurt içinden ve yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat, yazılım ve gayri maddi hak satış ve kiralama KDV'den istisna edilebilir.

Gümrük Vergisi Muafiyeti: Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için gümrük vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

Vergi İndirimi: Vergi İndirimi; gelir veya kurumlar vergisinin, yatırım için öngörülen katkı tutarına ulaşıncaya kadar indirimli olarak uygulanmasıdır.

Faiz Desteği: Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında kullanılan en az bir yıl vadeli krediler için sağlanan bir finansman desteğidir. Teşvik belgesinde kayıtlı sabit yatırım tutarının %70'ine kadar kullanılan krediye ilişkin ödenecek faizin veya kâr payının belli bir kısmı Devlet tarafından karşılanmaktadır.

Yatırım Yeri Tahsisi: Yatırım Teşvik Belgesi düzenlenmiş büyük ölçekli yatırımlar, stratejik yatırımlar ve bölgesel desteklerden yararlanacak yatırımlar için Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yatırım yeri tahsis edilebilir.

Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği: Yatırım Teşvik Belgesi kapsamı yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işveren hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmının belirli bir süre Bakanlıkça karşılanmasıdır.

Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği: Yatırım Teşvik Belgesi kapsamı yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işçi hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmının 10 yıl süreyle Bakanlıkça karşılanmasıdır.

Gelir Vergisi Stopajı Desteği: Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken gelir vergisi stopajının asgari ücrete tekabül eden kısmının 10 yıl süreyle terkin edilmesidir.

Öte yandan Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı tarafından imalat sektöründe yeni yatırımların yanı sıra modernizasyon ve tevsi yatırımları için farklı dönemlerde ilan edilen çağrılar kapsamında cazip geri ödeme koşulları bulunan faizsiz kredi desteği sağlanmaktadır. Söz konusu destek çağrılarının koşulları (destek üst limiti, geri ödeme koşulları vs.) çağrı ilanı ile birlikte yayımlanan başvuru rehberlerinde açıklanmakta olup faiz giderinin tamamı Ajans tarafından karşılanan ve geçmiş dönemlerde ilan edilen faizsiz kredi programlarında destek üst limiti 3-5 milyon TL, anapara geri ödeme süresi ise 24-36 ay arasında değişmiştir.

Ayrıca Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı'nın her yıl başvurularını aldığı Sosyal Gelişme Destekleme Programı (SOGEP) kapsamında üretim ve istihdamı öncelikleyen yatırımlar için kar amacı gütmeyen kurum ve kuruluşların projelerine de hibe desteği sağlanmaktadır. Örneğin, SOGEP Programı kapsamında Erzincan Belediye Başkanlığı tarafından hayata geçirilen Eğitim ve Tekstil Üretim Atölyesi'nde ev hanımlarına meslek edindirilmesi, ev ekonomilerine katkı sağlanması ve Erzincan

Organize Sanayi Bölgesinde faaliyet gösteren hazır giyim firmalarının kalifiye personel ihtiyacının karşılanması amaçlanmaktadır. Tamamı bayanlardan oluşan 60 kişilik istihdamı bulunan ve yaklaşık 600 m² kapalı alana sahip Erzincan Belediyesi Demirkent Yerleşkesinde bulunan Tekstil Atölyesi belediye personelinin pantolon, tişört, polar, mont, yelek, ikaz yelege vb. gibi iş elbiselerinin üretimi de gerçekleştirilmektedir.

5.2. Erzincan'da Hazır Giyim Sektöründe Yaşanan Sorunlar

Raporun bu bölümü Erzincan Organize Sanayi Bölgesinde hazır giyim imalatı yapan işletmelerin yetkilileriyle yapılan yüz yüze mülakatlardan elde edilen bilgiler ışığında derlenmiştir.

Firmaların tamamı Erzincan'ı yatırım yeri olarak seçmelerinde temel etmenin İlde Cazibe Merkezleri Programı (CMP) kapsamında sağlanan 6ncı bölge teşvikleri olduğunu beyan etmiş ve İlin belirli sürelerle geçerli olan CMP yerine kalıcı olarak 6ncı bölge teşviklerinden istifade ettirilmesinin gerektiğini ifade etmiştir.

Ülkemizde son dönemde yaşanan yakıt ve enerji maliyetlerindeki artışa bağlı olarak firmalar üretim maliyetlerinin arttığını, Avrupa ülkeleri ile Türkiye arasındaki enflasyon farkından dolayı üretim maliyetlerindeki artışları ürün fiyatlarına yansıtamadıklarını, küresel anlamda rekabet güçlerini koruyabilmeleri adına bu iki gider kaleminde devlet teşviklerinin sağlanması gerektiği firmalarca beyan edilmiştir.

Benzer şekilde ülkemizde yakın zamanda yaşanan sıkılaşma politikaları çerçevesinde firmalar finansmana erişim konusunda problem yaşadıklarını, Erzincan'daki yatırımlarını büyütme düşüncelerini olduğunu bu nedenle finansmana erişim konusunda kolaylıklar gösterilmesi noktasında beklentilerini beyan etmiştir.

İlde nitelikli ara eleman sıkıntısı yaşandığı, bu çerçevede başta İŞKUR işbaşı eğitim programları olmak üzere nitelikli ara elemana erişime yönelik desteklerin artırılması ve bu destek programlarına erişimin kolaylaştırılması gerektiği hususu tüm firmalarca ortak kanaat şeklinde bildirilmiştir.

Hazır giyim firmaları, çalışanlarınca özellikle bahçe söküm ve hasat zamanlarında çalışanlarınca Erzincan'daki hastanelerden çok kolay iş göremezlik raporu alabildiklerini, bu durumun da üretim planlamalarını aksattıklarını, bu hususta hastanelerde görevli doktorların daha fazla titiz davranmaları gerektiğini bildirmiştir.

Hazır giyim firmaları Erzincan Merkez'den Organize Sanayi Bölgesi'ne ulaşım noktasında toplu taşımanın yetersiz olduğunu gündüz saat 12:00'a kadar saat başı, 12:00'dan sonra ise iki saatte bir toplu taşıma araçlarının olduğunu, çalışanlara resmi kurumlardaki işleri nedeniyle saatlik izin verildiğinde geri dönüşlerinin zaman aldığını bu durumda üretimde aksamalara yol açtığını beyan etmiş, organize sanayi bölgesine toplu taşıma araçlarının daha sık konulmasını taleplerini dile getirmiştir.

Firmaların bir bölümü organize sanayi bölgesinde fiber optik internet altyapısının bulunmadığını belirterek internetin istenen hızda olmadığını, bu durumun da özellikle yurt dışından müşterileriyle görüntülü toplantı ve ürün teşhiri yaparken problem oluşturduğunu ifade etmiştir.

Firmaların bir bölümü üniversite-sanayi işbirliği noktasında yeterli ilgi ve desteği görmediklerini, Erzincan Üniversitesi Meslek Yüksekokulu bünyesinde moda tasarımı bölümü olmasına rağmen söz konusu bölümün akademisyenleri ve öğrencileriyle tanışma fırsatlarının olmadığını, öğrencilerin uygulamalı eğitimleri ve staj programlarına açık olduklarını beyan etmiştir.

Firmaların bir bölümü Erzincan'da hazır giyim sektörünün belli bir ölçüğe ulaştığını ve artık İlde hazır giyim kümelenmesinin oluşması adına yan sanayinin (kumaş, iplik, makine üretimi vs.) de Erzincan'a gelmesi noktasında beklentilerini dile getirmiştir.

6. Sonuç

Giyinme, insanlığın en temel ihtiyaçlarından biri olup insanoğlunun sağlıklı bir yaşam sürdürebilmesi için en başlıca gereksinimleri arasında yer almaktadır. İnsanoğlu yaradılışıyla birlikte başlangıçta örtünme şeklinde olan giyinme, toplumların yerleşik hayata geçmesi ve gelişen teknolojiyle birlikte farklı formlarda karşımıza çıkmıştır. Mevsimsel şartlar, coğrafya, kültür, moda, eğilim, yaşam şekli gibi faktörler doğrultusunda insanların giyim şekilleri farklılaşabilmekle birlikte tüm insanlığın ortak güdüsü giyinme ihtiyacıdır.

Giyinme; insanlıkla birlikte var olmuş, ilkel topluluklardan çağdaş toplumlara geçerken başlangıçta el işçiliğine ve zanaatkârlığa dayanan giyim sektörü gelişen teknolojiyle birlikte makineleşme ve seri üretime bağlı olarak günümüz hazır giyim sektörüne dönüşmüştür. Yaşanan teknolojik gelişmelere rağmen hazır giyim sektörü insan emeğine dayalı emek yoğun bir sektör olarak sağladığı istihdam açısından ülke ekonomilerine her daim pozitif katkılar sunmuştur.

Öte yandan insanların en temel ihtiyaçları arasında yer alması ve giyim adı altında çok sayıda farklı ürün (erkek giyim, kadın giyim, çocuk giyim, spor giyim, üst giyim, dış giyim vs.) barındırması, dünya nüfusunun ve insanların alım gücünün artması, alışveriş merkezlerinin ve internet alışverişinin yaygınlaşması gibi faktörler giyim sektörüne olan talebi her geçen gün artırmıştır. Dolayısıyla gerek iç piyasada ve gerekse globalleşen dünyamızda dış pazarda yapılan hazır giyim ticareti sektörün her geçen gün büyümesine yol açmıştır.

Tekstil ve hazır giyim imalatı sektörü ülkemizin uluslararası arenada başat aktörler arasında yer aldığı, gerek üretim, gerek istihdam ve gerekse ihracat bakımından ülke ekonomisine pozitif katkıları olan başlıca sektörler arasında yer almaktadır. Ülkemiz sahip olduğu genç ve dinamik nüfusu, ucuz işgücü, nitelikli personel varlığı, Asya ve Avrupa arasındaki stratejik konumu gibi nedenlerle hazır giyim sektöründe ön planda olan ülkeler arasında yer almıştır. Hazır giyim sektörü ülkemizin dış ticaretinde ön sıralarda yer alan ve ihracat fazlası verdiği sektörlerden bir tanesidir.

Ülkemizde hazır giyim sektöründeki aktörler globalleşen dünyada yıllardır süregelen rekabetçi konumlarını koruyabilme ve mevcut büyüme stratejileri çerçevesinde yatırımlarını ülkemizin görece gelişmiş batı bölgelerinden hayat pahalılığının nispeten

daha düşük olduğu, genç ve dinamik nüfusa sahip doğu bölgelerine kaydırmıştır. Ülkemizde geçmiş dönemlerde İstanbul, Bursa ve Denizli gibi batı illerinde yoğunlaşan hazır giyim sektörü; doğu-batı ulaşım altyapısında yaşanan devrim niteliğindeki yatırımlar, doğu ve güneydoğu illerine yapılacak yatırımlara sağlanan pozitif teşvikler, genç ve dinamik nüfus varlığı, işgücü maliyetlerinin görece düşük olması gibi nedenlerle rotasını doğu ve güneydoğu illerine kırmıştır.

Erzincan da bu eğilimden olumlu olarak etkilenen iller arasında yerini almış ve 2017 yılından itibaren orta büyük ölçekli 10 adet hazır giyim imalatçısına organize sanayi bölgesinde ev sahipliği yapmaya başlamıştır. İlde hâlihazırda yaklaşık 1.800 kişilik istihdama ulaşılmış olup firmaların sektördeki büyüme hedefleri doğrultusunda bu sayının orta vadede 5.000'lere ulaşması beklenmektedir. Son 5 yılda İlimize yapılan hazır giyim yatırımları neticesinde hazır giyim Erzincan imalat sanayisinin başat sektörleri arasına girmiştir.

Erzincan ili sahip olduğu konumu, genç ve dinamik nüfusu, organize sanayi bölgesindeki yatırıma uygun arazi varlığı, yatırımlara sağlanan teşvik ve destekler ile hazır giyim sektöründe yeni yatırımlara açık durumdadır. İldeki mevcut hazır giyim imalatçıları, potansiyel yatırımcılar ile başta T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Valilik, Belediye, Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı, İŞKUR, Erzincan Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü gibi merkezi ve bölgesel aktörler arasında mevcut pozitif sinerjinin devam etmesi durumunda Erzincan ülkemizin hazır giyim imalatı konusunda öncü illeri arasında yerini alacaktır.

KAYNAKÇA

Erzincan Organize Sanayi Bölgesindeki firmalarla yüz yüze yapılan mülakatlarda alınan notlar, 2023

Tekstil Ve Hazır Giyim Sektör Raporu, Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı, 2014

<https://uygulama.gtb.gov.tr/Tara/> adresinden alındı

<https://www.trademap.org> adresinden alındı

<https://tim.org.tr/tr/ihracat-rakamlari>

<https://www.ihkib.org.tr/fp-icerik/ia/d/2021/07/14/2020-yili-dunya-hazirgiyim-ve-konfeksiyon-sektorunde-gelismeler-202107141621580527-65286.pdf>

<https://www.sgk.gov.tr/Istatistik/Aylik/42919466-593f-4600-937d-1f95c9e252e6/>

<https://www.nehaber24.com/tekstil-uretim-atolyesi-kadin-istihdamina-katki-sagliyor> adresinden alındı

<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> adresinden alındı

<https://tekstilbilgi.net/tekstil-lifinin-tanimi-ve-yapisi.html> adresinden alındı

<https://tekstilsayfasi.blogspot.com/2017/11/iplik-nedir.html> adresinden alındı

<https://www.tekstilteknik.com.tr/tekstil-kimyasallari-ve-tekstil-terbiyesi-2/> adresinden alındı

<https://www.tekstildershanesi.com.tr/haberler/tekstil-urunleri-imalati-ve-giyim-esyalarinin-imalati> adresinden alındı

T.C. Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı

Adres: Cumhuriyet Caddesi No:3 Yakutiye/ERZURUM

Telefon: +90 (442) 235 61 11 Faks: +90 (442) 235 61 14

E-Posta: info@kudaka.gov.tr

Erzincan Yatırım Destek Ofisi

Adres: Gülabibey Mahallesi Şehit Polis Kenan Ardiç Caddesi

No:42 Kat:1 ERZİNCAN

Telefon: +90 (446) 223 50 05 Faks: +90 (446) 223 50 04

E-Posta: erzincanydo@kudaka.gov.tr

Kalkınma Ajansları yayınları bedelsizdir, satılmaz.